

Кукерката или бабата е мжжъ облѣченъ въ дрипави женски дрехи съ нацапано лице; на гърдитѣ и гърба подъ дрехата има възглавки, които още повече я обезобразяватъ; въ ржце носи патерица. На мѣста тя носи и нѣщо като дете пеленачи, което зема участие въ игритѣ. Харачеритѣ сж облѣчени въ обикновенни, но вѣхти дрехи; ролята имъ е полицейска и бирническа, пазятъ реда и събиратъ дарения. Момитѣ и момцитѣ сж преоблѣчени еднитѣ въ момкови, а другитѣ въ момински дрехи, съ нацапани лица, често и съ маски, за да се непознаватъ: Това е основниятъ кукерски персоналъ; къмъ него въ различни мѣста се прибавя и другъ, като мечкари съ голѣми кучета, изобразяващи мечки, бербери съ чудновати берберски принадлежности (черясло — на мѣсто бръсначъ, напр.), кадии царе и пр. На мѣста царьтъ се избира отъ самитѣ селяни. Неговата роля е да благопожелавя плодородие и добра цена на житото и да оре и сѣе самъ, или да помага за това на кукера. Кукеритѣ, ходейки по селата, влизатъ въ кжщята и правятъ различни представления. Тоя маскарадъ се завършва вечерьта съ това, че кукерьтъ или царьтъ, съ помощта на момцитѣ разорава нѣколко бразди и ги засѣва съ жито. Искать да кажатъ, че кукерството е първоначалната форма на днешнитѣ театрални представления.

Значението на кукерството се състои въ това, да се умилюва божеството, за да дарува плодородие на селото, и вѣрването въ действителността на това средство е толкова силно, щото при всичкото противодействие на духовенството, па дори и на администрацията противъ тоя въ основата си несимпатиченъ обичай, той не може да се изскрени. Напротивъ, на нѣкои мѣста той става не само съ разрешението на общинската власть, но дори и самиятъ кметъ зема участие въ него, изпълнявайки ролята на царъ. За честьта на народа ни обаче, трѣбва да признаемъ, че тоя обичай е загубилъ много отъ първоначалната си неблагопристойность, и, колкото по на западъ, т. е. по далечъ отъ първоизточника му, толкова се е той по-морализиралъ и се е изродилъ въ старчество, камиларство и други подобни карнавалски развлечения.

Сжщиятъ день, но преди тръгването на кукеритѣ, селскитѣ момци извършватъ другъ единъ старъ обичай